

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

ธรรมโอสถ

เราเป็นชาวพุทธ คำว่า พุทธะคืออะไร ก็เหมือนกับทำนบใหญ่ นั่นแหละ ทำนบใหญ่ที่เต็มไปด้วยน้ำอันใสสะอาด รสจืดสนิท ทั้งกว้างทั้งลึกทั้งใสทั้งรสก็ดีเยี่ยม สัตว์โลกเกิดมาไม่อาศัยน้ำไม่ได้ ต้องอาศัยน้ำเป็นสำคัญ ถึงแม้ข้าวจะไม่ได้รับประทาน แต่น้ำขาดไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น การอดอาหาร อดไปได้ตั้งหลาย ๆ วัน ๒๐ วัน ๓๐ วันก็มี สำหรับวัดป่าบ้านตาดนี้เคยอดกันมาเป็นประจำ แต่การอดน้ำอดไม่ได้ เป็นสิ่งจำเป็นอยู่มากทีเดียว

เรื่องศาสนาก็เหมือนกันเช่นนั้น ถ้าศาสนาไม่มีภายในหัวใจโลกแล้ว ใจนั้นก็จะเป็นฟืนเป็นไฟ ร้อนทั้งวันทั้งคืน แม้จะนำอาหารมาปรมปรือมากขนาดไหนก็ไม่ยังใจให้มีความสุขสบายได้เลย เพราะอาหารของกายกับอาหารของใจนั้นต่างกัน ที่เกิดความทุกข์ร้อนภายในนั้น เพราะใจขาดอาหารคือน้ำแห่งอรรถแห่งธรรม น้ำอรรถน้ำธรรมจึงมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับจิตใจ ศาสนาจึงมีความจำเป็นสำหรับโลกตลอดมา

พระพุทธเจ้าองค์หนึ่งตรัสรู้แล้วแนะนำสั่งสอนโลก พอหมดกาลสมัยแล้วก็ผ่านไป แล้วก็ต้องมีพระพุทธเจ้าอีก แต่ละองค์ ๆ มาสั่งสอนโลก ตอนที่พระพุทธเจ้าทรงผ่านไปในั้น เรียกว่าโลกนี้แห้งผากจากอรรถจากธรรม ไม่ได้กินไม่ได้ดื่มกันแหละ ดื่มน้ำแต่ไฟที่เป็นพิษภัยมาจากกิเลสตัณหาชนิดต่าง ๆ โลกจึงร้อนด้วยไฟด้วยไฟเพราะกิเลสตัณหาก่อขึ้น ขณะที่ธรรมไม่มี ศาสนาไม่มีให้ใจได้ดื่มให้ใจได้ยัดอาศัย แต่กิเลสสิ่งที่เป็นฟืนเป็นไฟ คือ ราคะศุคินา ไฟคือราคะตัณหา โทสะศุคินา ไฟคือความเคียด ความโกรธ ความแค้น ความพยาบาทอาฆาต โมหะศุคินา ไฟคือโมหะ ไฟทั้งสามกองนี้สูมอยู่ภายในเหมือนกับไฟไหม้กองแกลบ ไฟทั้งสามกองนี้ยิ่งทวีรุนแรงยิ่งขึ้นไม่มีลดตัวลงบ้างเลย เพราะไม่มีน้ำดับไฟ คือ ศาสนธรรม เวลานั้นไฟทั้งสามกองนี้มีโอกาสแสดงฤทธิ์แสดงเดชเต็มที่เต็มฐาน ถ้าเป็นโรคก็ไม่มียา ไม่มีหมอรักษาเลย โรคจึงสนุกแสดงฤทธิ์ได้เต็มที่

โรคกิเลสประเภทต่าง ๆ ก็เหมือนกัน เมื่อไม่มียาคือธรรมโอสถ ไม่มีหมอคือพระพุทธเจ้าหรือสาวก ตลอดจนครูบาอาจารย์ที่รู้จักจริงเห็นจริงแนะนำสั่งสอน สัตว์โลกก็ทุกข์ร้อนมากเพราะมีแต่ฟืนแต่ไฟเต็มอยู่ภายในหัวใจ ที่เรียกว่า โรคทางใจ โรคทางใจนี้ไม่มีวันหายโดยลำพังตัวเอง ไม่เหมือนโรคทางกายซึ่งบางชนิดหายได้โดยลำพังตนเอง แม้ไม่ได้รับยาก็หาย เช่นโรคหวัด ถ้าไม่มีโรคแทรก แต่กิเลสประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหัวใจของสัตว์โลกนี้ไม่มีวันหาย ถ้าไม่มียาคือธรรมเป็นเครื่องรักษา

ราคะตัณหา ความรักไม่มีประมาณความพอดี รักเท่าไรก็ได้ รักจนถึงเป็นถึงตายก็ไม่มีทางเห็นโทษของมันได้ เพราะมันกล่อมอย่างสนิท โลกถือความรักเป็นโอฆารสอันสำคัญ หาได้ทราบไม่ว่า นั่นคือยาพิษตัวสำคัญ ส่วนความจะเป็นจะตายเพราะความทุกข์ความลำบากจากรักนั้น แม้มีมากเท่าไรก็ไม่ค่อยคำนึงกัน เพราะมันไม่ให้มองย้อนหลัง มันจุดไปข้างหน้า

กิเลสประเภทต่างๆ มีแต่จุดลากคนไปข้างหน้า พาให้มองไปข้างหน้าตามเข็มทิศทางเดินของมันที่ซ้บอวกไว้ มันไม่ให้มองไปข้างหลังเพื่อเห็นโทษของมันได้ ตัวมันเองอยู่ฉากหลัง กิเลสมันอยู่ฉากหลัง แต่มันฉายความอยากรู้อยากเห็นอยากได้ยินได้ฟัง อยากสัมผัสสิ่งต่างๆ ตลอดความยุ่งเหยิงวุ่นวายให้แก่สัตว์โลกไปข้างหน้าโน้น เพราะฉะนั้น มันจึงไม่ยอมให้สัตว์โลกมองย้อนหลัง กลัวจะเห็นหน้ากากหน้ายักษ์หน้าผีของมัน มันบังคับให้มองไปข้างหน้า หลงไปเพลิดเพลิดไปข้างหน้า ล้มลุกคลุกคลานเรื่อยไป เป็นตายอย่างไรก็ไม่ไ่ม่สนใจ ไม่เห็นโทษ เพราะมันไม่ให้มองจึงไม่เห็นโทษ เนื่องจากกิเลสปิดบังไว้อย่างมิดชิด เพราะกิเลสมันอยู่ข้างหลังคอยปิดคอยกันอยู่ตลอดเวลา

นี่แหละถ้าเป็นโรคไม่มียาที่ต้องเป็นเช่นนั้น โรคภายในใจเป็นโรคสำคัญ เรียกว่าโรควิภูวน ทำให้สัตว์เกิดแก่เจ็บตายอยู่ไม่หยุดไม่ถอย แต่ไม่สามารถมองเห็นภพเห็นชาติเห็นความทุกข์ความลำบากในภพที่ผ่านมาของตนน้อยใหญ่เหล่านั้นได้เลย สัตว์ทั้งหลายเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของกิเลสด้วยความเชื่อมั่นชนิดตายใจ เชื่อมันอย่างจมไปเลยว่ายตายแล้วสูญ ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นชนิดจมไปเลย หาทราบไม่ว่าภพหลังจากที่ผ่านมาก็ภพที่ชาติ เคยทุกข์เคยลำบากในหัวใจดวงนี้มานาน ล้วนแต่กิเลสฝังเชื้อให้เกิดให้ตายทั้งสิ้น เชื้อของกิเลสฝังอยู่ภายในจิตของสัตว์โลกนั้นแล แต่มันไม่ยอมให้มองเห็นฉากหลังหรือความเป็นมาของตนเลยว่ มีความสุขความทุกข์ ความลำบากลำบาก มีความทรมาณขนาดไหนในภพชาตินั้นๆ ที่ผ่านมา เพราะอำนาจของกิเลสมีมาก มันปิดบังไว้ไม่ให้เห็น ปิดตาใจไว้ แล้วเปิดทางและผลักดันให้ไปข้างหน้า

ก็เหมือนเขาเปิดทางให้สัตว์เข้าไปโรงฆ่าสัตว์นั้นแหละ เขาเปิดทางที่จะฆ่าไว้และปิดทางที่จะหนีภัย ผลักดันสัตว์ที่เขาจะฆ่าให้เข้าไป สุดท้ายสัตว์ตัวนั้นก็ถูกฆ่าตาย นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันผลักดันพวกเราให้เข้าสู่ความทุกข์ ความทรมาณทั้งหลาย มันผลักดันแบบเดียวกันนั้นแหละ

ด้วยเหตุนี้ ศาสนาจึงเป็นของจำเป็นที่จะจุดจะลากสัตว์ออกจากกองทุกข์ต่างๆ โดยชี้แนวทางที่ปลอดภัยไว้ทุกข์ให้สัตว์โลก และชี้บอกสิ่งกีดขวางด้านทานสิ่งที่เป็นภัยทั้งหลายแก่สัตว์โลกด้วยอรรถด้วยธรรม แนะนำสั่งสอนให้รู้เหตุรู้ผล รู้ดีรู้ชั่ว แลสอนให้ประพฤติ

ปฏิบัติตามศาสนา ซึ่งเป็นเหมือนกับท่านบิโญที่เต็มไปด้วยน้ำอันใสสะอาด อาจอาบดื่มใช้สอยด้วยความสะอาดสบาย สัตว์โลกย่อมมีความสงบสุขร่มเย็นด้วยธรรมโดยทั่วกัน

คนเราเมื่อมีธรรมในใจย่อมมีความสงบเย็น มีที่ปลงที่วางและผ่อนคลายจิตใจ แม้จะอยู่ในความทุกข์เหมือนโลกทั่ว ๆ ไปก็ตาม แต่ผู้มีธรรมในใจย่อมมีทุกข์น้อย ในท่ามกลางแห่งคนที่ไม่ธรรมมีทุกข์มาก เหมือนกับคนไข้ที่มีหมอและยารักษาเป็นประจำ ยังพอทำเนาและมีวันจะหายได้ ไม่เหมือนคนที่เป็นไข้ ไม่มีหมอประจำ ไม่มียารักษาเลยเป็นไหน ๆ

เราต่างคนต่างก็เป็นคนไข้สูงอยู่ภายในใจด้วยกัน กิเลสอาสวะประเภทต่าง ๆ มันโหม้สุ่มอยู่ในจิตใจ ไม่เคยทำใจของใครให้มีความสงบร่มเย็นได้เลยแม้แต่น้อย แต่เราก็ไม่เห็นโทษของมันเพราะกิเลสปิดโทษไว้หมด เปิดทางและพาให้เราเดินตามมันถ่ายเดียว เราจึงไม่สามารถรู้โทษของมันได้ ก็ต้องตะเกียกตะกายไปตามความมืดบอดเรื่อยมาและอาจจะเรื่อยไปถ้าไม่มีธรรมเป็นเครื่องส่องทาง

นี่เราเกิดในท่ามกลางแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเหมือนกล้องส่องทาง ทั้งทางดีทางชั่ว ทั้งโทษและคุณ นับว่าเป็นลาภอันประเสริฐ ดังนั้นจึงไม่ควรลืมตัวมัวสุ่ม กล้องคือธรรมะนี้สามารถฉายให้เห็นหมด ดังพระพุทธเจ้าทั้งหลายท่านทรงฉายมาแล้ว เรียกว่าโลกวิทู รู้แจ้งโลก

โลกนี้มีอะไรบ้าง มีทั้งสุขทั้งทุกข์ เรื่องความเกิดแก่เจ็บตายก็เป็นโรคชนิดหนึ่ง ๆ เรื่องความทุกข์ความทรมานของสัตว์เป็นโรคแต่ละอย่างพรรณนาไม่จบ กิเลสตัณหาประเภทต่าง ๆ ในขอบข่ายของโลก พระพุทธเจ้าก็ทรงรู้ทรงเห็นหมดไม่มีอะไรปิดบังพระญาณได้เลย ธรรมซึ่งมีแทรกอยู่ภายในโลกนั้นแหละแต่ไม่ใช่โลก พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ธรรมนั้นเป็นศาสดาเอกขึ้นมา แล้วชี้แนะแนวทางให้สัตว์ทั้งหลายดำเนินตามนั้น เรียกพระนามว่า ศาสดาเอก คำสอนของพระพุทธเจ้าทุกบททุกบาทที่พระองค์ทรงค้นพบและนำมาสั่งสอนโลกนั้น ไม่มีใครสามารถนำมาสอนกันได้ เพราะไม่มีใครรู้ ใครสามารถ ธรรมที่พระพุทธเจ้านำมาสอนแต่ละบทแต่ละบาทนั้น ทรงรู้ทรงเห็นอย่างแจ่มชัดพร้อมทั้งเหตุทั้งผลโดยลำพังพระองค์เอง

ถ้าพูดถึงเหตุ พระองค์ก็ทรงบำเพ็ญมาแทบล้มแทบตาย เฉพาะพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนี้ก็ทรงบำเพ็ญอยู่ ๖ ปี สลบไสลไปสามหน พระองค์ทุกข์หรือไม่ทุกข์ การทรงขุดค้นธรรมมาสั่งสอนโลกนั้น เหมือนกับหมอค้นคว้ายา นอกจากจะค้นคว้ายามาได้แล้ว ยังต้องมาทำการทดลองจนเป็นที่แน่ใจได้ผลเป็นที่พอใจแล้ว จึงนำออกมารักษาคนไข้ นี่ก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าทรงค้นคว้ายาอยู่ถึง ๖ ปี จึงได้ตรัสรู้ พอได้ตรัสรู้แล้วก็เป็นที่แน่

พระทัย จึงได้นำโอวาทคำสั่งสอนนั้นมาสั่งสอนโลก ที่เรานับอ่านกันพอประมาณได้ ๘๔, ๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้

นี่ถ้าพูดตามภูมิธรรมที่พระองค์ทรงรู้เห็นและนำออกสอนโลกจนวันปรินิพพานนั้น จึงมีน้อยนิดเดียว ทั้งนี้เพราะพุทธวิสัยเป็นพระวิสัยของพระพุทธเจ้าที่ทรงรู้แจ้งแทงทะลุ ธรรมโดยตลอดทั่วถึง ไม่มีสิ่งใดมาปิดบังพระปรีชาญาณได้ จึงทรงสั่งสอนสัตว์เต็มภูมิของ ศาสดา และวิสัยของสัตว์จะพึงรับธรรมได้มากน้อยตามกำลัง ธรรมที่สอนโลกจึงมีมากต่อ มากไม่อาจพรรณนาได้ ที่ท่านจดจารึกไว้ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้ ท่านจารึกไว้ พอประมาณเท่านั้น ไม่มากมายอะไรเลย จารึกไว้ให้พอดีกับวิสัยของสัตว์โลกที่จะยกจะแยก จะแบกจะหามจะจดจำและนำมาประพฤติปฏิบัติ ให้พอกับกำลังความสามารถแห่ง สติปัญญาของตน ไม่หนักมากจนเกินไปซึ่งจะทำให้ท้อถอย ปล่อยวางไปเสีย เพราะเห็นว่า สู้วิสัย จึงต้องอธิบายไว้เพียง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้ เท่าที่พอประมาณแก่กำลังของสัตว์ โลกที่จะยึดถือและนำมาประพฤติปฏิบัติได้เท่านั้น ธรรมที่กล่าวมานี้ ในสามแดนโลกธาตุนี้ มีใครสามารถนำมาสั่งสอนโลกได้ โดยถูกต้องแม่นยำดังพระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ชอบแล้วนั้น ไม่มีเลยแม้รายเดียว

นี่แหละ การอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ๆ นั้นเป็นเหมือนฟ้าถล่ม แผ่นดินไหว่นไหวสะเทือนสะท้านไปทั่วไตรภพราวกับฟ้าดินถล่ม เพราะพญามารที่ผูกสัตว์ โลกไว้ในวิภวสงสารไม่ยอมให้ออกจากแหล่งแห่งวิภวหนีไปเลยนั้น มีความหวั่นไหวเสียใจ มาก เพราะการตรัสรู้ธรรมของศาสดาองค์เอก มารก็คือผู้เป็นข้าศึกของธรรมนั้นแล เมื่อ ศาสดาได้ตรัสรู้ธรรมแดนหลุดพ้นขึ้นมาก็เท่ากับว่า โรคเรื้อรังฝังทุกซอกที่บีบบังคับหรือเสียด แหวงจิตใจของสัตว์โลกให้จมดิ่งอยู่ตลอดมานั้น จะพากันหายได้ด้วยยาคือธรรม ซึ่งเป็นเครื่อง ถอดถอนโรคแห่งไตรภพ เพราะการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

เสียงสะเทือนสะท้านจากมนุษย์ขึ้นไปถึงเทวดา อินทร์ พรหมว่า พระพุทธเจ้าทรง อุบัติขึ้นแล้วในโลก พระธรรมอุบัติขึ้นแล้วในโลก บัดนี้โลกได้สว่างด้วยธรรมแล้ว พวก เทวดาประกาศกังวานเป็นเสียงเดียวกัน เพราะฉะนั้น จึงเป็นเหมือนแดนโลกธาตุสะท้าน หวั่นไหว พวกพญามารมันสะเทือนหัวใจเป็นอย่างมาก แต่ไม่อาจต้านทานกำลังของศาสดา และกำลังของธรรมได้ ธรรมก็เป็นสิ่งที่ประเสริฐเลิศโลกด้วย ยังสะเทือนในแดนโลกทั้งสาม ด้วย ทั้งสองอย่างประกอบกันจึงเป็นเหมือนโลกธาตุหวั่นไหวในขณะที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้

มารภายในซึ่งอยู่ในหัวใจของสัตว์นั้น มีกิเลสสามารถเป็นสำคัญ ที่ผูกสัตว์ให้จมดิ่งลง ในวิภวาน พาให้เกิดแล้วตายเล่าทั้งภพเก่าภพใหม่สับปนกันก็ไม่อาจรู้ได้ เช่นเดียวกับมด แดงโต่ขอบด้ง โต่ไปโต่มา โต่ขอบด้งขอบแก่นั้นแหละ โต่วันยังคำคืนยังรุ่งไม่รู้ทางออก โต่ มาเจอของเก่าก็เห็นว่าเป็นของใหม่ไปหมดทั้งๆ ที่ขอบด้งก็ขอบแก่นั้นแหละ เกิดมากที่ภพก็

ชาติ มาเจอเรื่องภพเก่าชาติเก่า เคยเป็นมนุษย์หรือเคยเป็นสัตว์ประเภทใดอีกก็ครั้งก็หน
เกิดซ้ำๆ ซากๆ ตายซ้ำๆ ซากๆ ทุกข์ซ้ำๆ ซากๆ ก็ไม่สามารถมองให้รู้ให้เห็นความเป็นมา
ของตนได้เลย เหมือนกันกับมดแดงโตชอบดั่งนั้นแหละ นี่คือเรื่องของกิเลสปิดบังสัตว์โลก
ไม่ให้มองเห็นทางออก ให้อวกเวียนอยู่กับของเก่า ให้เห็นว่าเป็นของใหม่เรื่อยไปนั้นแหละ

ถ้าเป็นเรื่องของกิเลสผลิตขึ้นมา สัตว์โลกจะไม่มีความเบื่อหน่ายอึดพอละ อะไร ๆ
ดีหมด ถ้างิเลสได้เสกสรรปั้นยอขึ้นมาแล้วต้องเชื่อมั่นและว่าดีไปเสียทั้งนั้น ที่จะให้เกิด
ความอึดพอละและเบื่อหน่ายเห็นโทษของกิเลสเป็นไม่มี ถ้าไม่มีแสงสว่างแห่งธรรมช่วยเปิด
ช่วยส่อง แม้เวลานานแสนกัปแสนกัลป์ก็ต้องเชื่อกิเลสอยู่ร่ำไปเป็นอนันตกาล ความโลภ
โลภเอาชียกตัวอย่างเช่นอาหาร มีมาก เมื่อเห็นอาหารมีมากจะเกิดความอดทนระอาใจ
กลัวอาหารจะมากเกินไปเป็นไม่มี ยิ่งมากเท่าไรยิ่งดียิ่งชอบ เห็นไหมความโลภอันเป็นเรื่อง
ของกิเลสเป็นอย่างนั้นแล คำว่าพอละเข้ามายุ่งกวนกิเลสให้โมโหซ้ำซ้ำอีก เพราะกิเลส
ประกาศตัวอย่างชัด ๆ มาแต่ไหนแต่ไรแล้วว่า มีอีกใหม่ ๆ มีจนทับหัวยิ่งดี ความโกรธ เคย
โกรธกันจนตาดำตาแดงก็ไม่มีพอละ ยังฆ่าเขาได้อีก ฆ่าเขาแล้วคิดว่าจะพอละ ยังไม่พอละ
อีก ใครมาทำให้ผิดใจก็ฆ่าได้อีก ๆ นี่คือเรื่องของกิเลส ไม่มีเมื่อพอละ มีแต่โลภได้ไม่อัน
โกรธได้ไม่อัน ฆ่าได้ไม่อัน เพลิดเพลินได้ไม่อัน ไม่มีเพศ ไม่มีวัย คึกคะนองได้จนตาย

แต่เรื่องของธรรมมีขอบเขตมีเหตุมีผล เมื่อถึงขั้นพอละแล้ว พอละดังพระพุทธเจ้าของ
เราทรงบำเพ็ญเพียรจนได้ตรัสรู้ พอละตรัสรู้แล้ว พอละหมดทุกสิ่งทุกอย่าง โลกามิสในสามแดน
โลกธาตุนี้คล้ายหมดไม่มีอะไรเหลือภายในจิตใจ มีแต่ธรรมที่บริสุทธิ์เท่านั้น ไม่มีคำว่าหิว
กระหายอะไรอีกภายในพระทัย นิจฺจนาโต ปรินิพฺพุโต ความหิวด้วยอำนาจกิเลสดับสนิทไม่
มีพื้น ใจถึงเมื่อพอละ นี่ธรรมมีความพอละ เมื่อถึงความพอละแล้ว พอละ

ส่วนกิเลสไม่เคยมีเมื่อพอละ โลภได้โกรธได้หลงได้ตลอดตั้งกับตั้งกลับเลยกับเลย
กลับ เป็นไปได้ไม่มีขอบเขตก็คือกิเลสนั้นแหละ ฉะนั้น ผู้ที่เชื่อกิเลสปฏิบัติตามกิเลสจึงหา
ความพอละไม่ได้ แสดงออกก็ริยาใดก็มีแต่เรื่องผาดเรื่องโผน เรื่องเลยขอบเขตเหตุผลไป
เสียทุกสิ่งทุกอย่างนั้นแหละ นี่คือเรื่องของกิเลสผลิตขึ้นมา ทำให้สัตว์ดิ้นรนกวัดแกว่ง ไม่มี
ความสงบเย็นพอละเป็นตัวของตัวเองบ้างเลย

ไม่ว่าเรื่องเก่าเรื่องใหม่ จะเป็นเรื่องรักก็ตาม เรื่องชังก็ตาม เรื่องเกลียดเรื่องโกรธก็
ตาม เรื่องได้เรื่องเสียก็ตาม เคยผ่านมาแล้วในตัวของคุณคนแต่ละคน ๆ ก็ปีก็เดือนก็เวลา
เวลา คิดถึงที่ไรเศียดแค้นที่นั่น คิดถึงที่ไรดีใจจนลืมตัวที่นั่น คิดถึงเมื่อไรรักเมื่อนั้น
เคลิบเคลิ้มลืมนั่งสติตั้งเมื่อนั้น ไม่เห็นว่านี้เราเคยรักมาแล้วสิ่งนี้คนนี้ เราเคยโกรธเคยเคียด
มาแล้วคนนี้สิ่งนี้ เราเคยหลงมาแล้วสิ่งนี้คนนี้ ไม่เคยมีที่จะเกิดความเบื่อหน่ายในของเก่าที่

กิเลสผลิตขึ้นมา ต้องตื่นหัวใจเต็มจะซ็อกได้ทุกทีไป ไม่มีคำว่าเป็นของเก่าเป็นเดนไปแล้ว ไม่ยุ่งเกี่ยวอีกต่อไป

แต่ถ้าเป็นเรื่องของธรรมแล้วใจมันเบื่อหน่ายทันที เพราะกิเลสทำให้ใจพาเบื่อหน่าย ไม่ใช่ธรรมทำให้เบื่อหน่าย กิเลสมันกัดมันขวาง เช่นจะภาวนา อย่างเมื่อวานนี้ภาวนาเจ็บ แข็งเจ็บขาบ้างเล็กน้อย แต่ได้ภาวนานานเหลือประมาณได้ ๓๐ นาที ฟังซี ๓๐ นาทีนานเหลือเกิน พระท่านนั่งตลอดรุ่งท่านยังไม่ตาย แล้ววันหลังเช็ด เมื่อวานได้ตั้ง ๓๐ นาที เกือบขาเราหัก วันนี้เช็ดหลายคาบเส้นหญ้าแล้ว ยอมแล้ว ไม่เอาอีกแล้ว นั่นกิเลสมันหลอกนะเราอยู่กับกิเลส ถูกกิเลสหลอกเข้าแล้ว ไม่คิดไม่ว่า คนที่ไม่เคยภาวนาแต่เขาเขาหัก เกิดมีนชาตายหมดทั้งตัวด้วยเหตุการณ์ต่างๆ เรายังไม่เห็นคิดเช็ดหลายแทนเขาบ้าง ว่าเขาไม่เคยภาวนาเลยยังเป็นได้ขนาดนั้นน่าสงสาร นำเช็ดหลายแทนจัง คนนี้น่ามาภาวนา ถึงเจ็บปวดขาหักกันพองยังได้บุญ ไม่เจ็บตัวเปล่า ๆ ดังนี้

แต่ทำไมเรานั่งภาวนานิดเดียว เจ็บปวดเล็กน้อยก็กลัวว่าจะหัก จะนั่งอีกวันหลังเช็ดหลายแล้วทำไมไม่ได้แล้ว เรื่องเป็นอย่างนี้ ดูเอาซิ มีอยู่เต็มไปหมดแฉะ ๆ บริเวณที่กำลังนั่ง ฟังเทศน์อยู่เวลานี้แหละ จะอดอยากพอไปหาไกล ๆ ที่ไหนกัน คนกลัวตายเต็มอยู่ศาลาวัดนี้ ไม่ต้องหาให้ลำบาก จับรายไหนต้องได้รายนั้นแหละ ว่ายังงัย เรื่องกลมายาของกิเลส แหลมคมขนาดไหน ท่านทั้งหลายอยากทราบเรื่องความแหลมคมของกิเลส เรื่องพิษภัยของกิเลสและเรื่องความประเสริฐของธรรมที่ว่าสะเทือนทั่วแดนโลกธาตุนี้ ให้เราตั้งภาคปฏิบัติจิตตภาวนาเข้าที่ใจ จะทราบทั้งกิเลสทั้งธรรมกันที่ใจนี้แล

การนับถือศาสนา นับถือเฉย ๆ ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร พอเดินผ่านไปเห็นพระก็ไหว้ปลงสักทีหนึ่ง เข้าไปในโบสถ์ในวิหารเห็นพระประธานก็กราบเสียทีหนึ่ง แล้วก็ไป เมื่อมีคนถามว่า คุณถือศาสนาอะไร โอ๊ย เราถือศาสนาพุทธแหละ ตอบเขาไปเพื่อแก้อาย นั่นมันไม่ผิดอะไรกับนักกีฬาถือฟุตบอลในมือ นั่นมันมีแต่นับถือเฉย ๆ ความสนใจในการปฏิบัติที่จะให้เป็นผลเกิดขึ้นจากศาสนาเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนอย่างแท้จริงนั้น ไม่ค่อยมีในจิตใจชาวพุทธเรา ฉะนั้น ศาสนาจึงมีแต่พูด มีแต่ชื่อ มีแต่คัมภีร์เต็มไปหมด เปิดแต่คัมภีร์มาอวดกัน เรียนหนังสือได้เท่านั้นได้เท่านั้น ได้ชั้นนั้นชั้นนี้ เอาน้ำลายมาโม้กันทั้ง ๆ ที่กิเลสมิได้ถลอกปอกเปิกไปสักนิดเดียวเลย เพราะความเรียนและจดจำมาอวดกันเปล่า ๆ นั้น เพียงการเรียนไม่สนใจปฏิบัติกำจัดกิเลส เรียนได้มากเท่าไรก็เป็นเครื่องส่งเสริมให้กิเลสมันหัวเราะจะตายไป

เราอยากจะพิสูจน์กิเลสและธรรมให้ประจักษ์ใจ ต้องใช้ภาคปฏิบัติเข้าประกอบกัน จึงจะเห็นผล พระพุทธเจ้าสอนให้ปฏิบัติ เมื่อเรียนรู้เข้าใจแล้วให้ปฏิบัติ ถ้าอยากรู้จริง เห็น

จริงตามธรรมตถาคต เดินตามรอยตถาคต จนกระทั่งเห็นธรรมในตัวของเราแล้ว ให้ดำเนินทางภาคปฏิบัติ

ภาคปฏิบัติคืออะไร เช่นท่านสอนให้ ๆ ท่านก็ให้ท่าน สอนให้รักษาศีลก็รักษาศีล ท่านสอนให้ภาวนาก็ภาวนา ได้มากได้น้อยก็เป็นสมบัติของเราทั้งนั้น ไม่ใช่เราทำเพื่อให้ศาสนา เราไม่ได้ทำบุญให้ท่านรักษาศีลภาวนาเพื่อวัดเพื่อวาเพื่อศาสนา แต่เพื่อตัวของเราเอง เมื่อเราทำเพื่อตัวของเราเองแล้ว อย่างอื่นทำไมเราเต็มอกเต็มใจทำได้ แต่เราทำท่านเราทำศีล ทำเพื่อจิตใจของเราโดยตรงทำไมเราจะทำไม่ได้ ถ้าไม่ใช่เรื่องกิเลสมันก็ดมันขวางมันมัดมือมัดเท้ามัดใจไว้ไม่ให้ทำเท่านั้น อันนี้เราต้องเล็งดูโทษของมัน

นักปฏิบัติต้องดูหัวใจเจ้าของอย่าไปดูที่อื่น เหตุเกิดขึ้นที่นั่น พระพุทธเจ้าสอนให้มองที่นั่น ดูที่ใจ เรียกว่าภาคปฏิบัติ แล้วจะเห็นหมด ฤทธิ์ของกิเลสมีมากมีน้อยหนักเบาละเอียดแหลมคมขนาดไหน จะพันสติปัญญา ศรัทธา ความเพียรนี้ไปไม่ได้ จะต้องรวมตัวไปเรื่อย ๆ จนรู้ผลขึ้นมาและฟาดฟันกันแหลกกันไปเรื่อย ๆ จนกิเลสแตกกระจายออกจากหัวใจหมดแล้ว ที่นี้ใครจะว่าประเสริฐไม่ว่าประเสริฐก็ตาม นั่นคือเมืองพอ คำว่าโลกามิสทั้งหมดในแหล่งแห่งสมมุติวางหมดปล่อยหมด นี่แหละคุณค่าของศาสนาเป็นอย่างนี้ ฉะนั้นขอให้ทุกท่านทราบว่าเป็นอย่างไร

ท่านว่าไว้เป็นส่วนรวมว่า ศาสนาคือพระโอวาทคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เปรียบเหมือนท่านบิใหญ่บรรจุน้ำอันใสสะอาดไว้อย่างเต็มเปี่ยม เราต่างคนต่างรักษาท่านบิใหญ่นั้นไว้ อย่าไปทำลาย อย่าไปทำสกปรก ให้ต่างคนต่างรักษา เมื่อใครต้องการก็ลงไปตักมาอาบดื่มใช้สอยได้อย่างสบาย เพราะท่านบิใหญ่นั้นเป็นของกลางสำหรับทุกคน ใครต้องการมากน้อยได้ด้วยกันทั้งนั้นแหละ คือต่างคนต่างรักษาเพราะเป็นสมบัติเพื่อประโยชน์ของทุก ๆ คน นี่ศาสนา ต้องต่างคนต่างรักษา

อย่าไปเข้าใจว่าศาสนานี้เป็นของพระพุทธเจ้า เป็นของคัมภีร์ไบเบิล เป็นของวัดของวา เป็นของพระของเถร แต่กิเลสตัณหานั้นเป็นของตัวคนเดียว ใช้ไม่ได้ นี่ก็แพ้กิเลส ศาสนาเป็นของทุกคน เหมือนกับท่านบิใหญ่ที่ว่านี้ เมื่อต่างคนต่างรักษาต่างคนต่างอาบดื่มใช้สอยตามความต้องการ ต่างก็ได้รับความสะดวกสบายโดยทั่วกัน

การรักษาศาสนาก็เท่ากับรักษาตัวของเราเอง รักษากาย รักษาวาจา รักษาใจของเรา ซึ่งเป็นการบำเพ็ญคุณงามความดีให้ตัวของเราเอง ความดีทั้งหมดที่เกิดจากการบำเพ็ญ พระพุทธเจ้าไม่ได้มาแบ่งสันปันส่วนเอากับพวกเรา วัดท่านก็ไม่ได้มาแบ่ง คัมภีร์ไบเบิล ท่านก็ไม่ได้มาแบ่ง เรานั้นแหละจะเป็นผู้ได้รับผลแห่งคุณงามความดีทั้งหลาย ซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติของเรา

ฉะนั้นขอให้ทุกท่านผู้เป็นชาวพุทธ ได้เป็นที่เข้าใจถึงภาคปฏิบัติ อย่ามีแต่มองเห็นพระแล้วกราบเฉย ๆ เวลาจะหลับจะนอนก็กราบเฉย ๆ เหมือนกับจะเป็นจะตาย เพราะความซี้เกียจบังคับ กราบปั๊บ ๆ เหมือนกับเขาย่ำลาบ เคยเห็นไหม กราบปั๊บ ๆ กราบเพราะความซี้เกียจ กราบปั๊บ ๆ แล้วแผ่นเลย รวกับการกราบพระเป็นการแก้รำคาญ ไม่หวังความดีอะไรจากการกราบพระเลย นี่เรียกว่าถือศาสนาแบบลอย ๆ ไม่มีความจริงจัง ทั้งนี้เพราะความซี้เกียจอันเป็นตัวกิเลสยาหัวใจ นี่ไม่ใช่กราบแบบพุทธ

กราบอย่างมีจังหวะจะโคน มีความอุตสาหะพยายาม จงจิตจงใจเต็มจิตเต็มใจ ทำเพื่อประโยชน์จริง ๆ ไม่ได้ทำเพื่อกิเลสหลุดลากไป การนับถือศาสนาแล้วปฏิบัติตามศาสนา เรา จะเห็นความสง่าราศีภายในตัวของเราจากศาสนาโดยไม่ต้องสงสัย ขอให้ทุก ๆ ท่าน จงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน
